

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-655-3-35>

**INDIVIDUALIZATION OF TRAINING OF STUDENTS
IN THE PROCESS OF MODERNIZATION
OF MEDICAL EDUCATION IN UKRAINE**

**ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ
У ПРОЦЕСІ МОДЕРНІЗАЦІЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ**

Prockopets K. O.

*Candidate of Medical Sciences,
Associate Professor
at the Department of surgery
Taras Shevchenko National University
of Kyiv
Kyiv, Ukraine*

Прокопець К. О.

*кандидат медичних наук,
доцент кафедри хірургії
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна*

Нова парадигма модернізації вищої медичної освіти України визначає індивідуалізацію навчання як ключову складову пізнавальної діяльності студентів. Такий підхід значно сприяє кращому засвоєнню навчального матеріалу, розвитку навичок вирішення завдань і творчої роботи, а також формуванню професійних умінь та компетентностей [1; с. 2392].

У дидактиці вищої медичної школи розроблено чимало варіантів організації різних форм навчальної діяльності студентів. Зокрема, у дослідженнях Кобзаря О.Б. [2, с. 22] з колегами обговорюється індивідуалізація навчання під час наукових проєктів у медичних університетах. Робота Федорченко Ю. [3; с. 103] присвячена формам і методам цілеспрямованого навчання й контролю знань на медичних кафедрах, а Ревть А., Гриник І. [4, с. 103] досліджували психолого-педагогічні аспекти ділових ігор, запропонувавши методи їх створення та використання як форми активного навчання. Подальші дослідження фокусуються на застосуванні активних методів навчання при різному рівні індивідуалізації, зокрема вивчається роль малих груп у стимулюванні освітнього процесу, особливості індивідуалізації у морфологічних дисциплінах [5; с. 142], використання алгоритмів для підвищення якості навчання [6; с. 618], та дидактична функція наочних засобів [7; с. 98].

Сучасне суспільство потребує не лише професійних лікарів, а й особистостей із розвиненою самостійністю, що сприяє творчості, активності та ініціативності. Таке зміщення акцентів у медичній освіті

зумовлює необхідність індивідуалізації навчальної діяльності у медичних закладах.

Індивідуальні особливості студентів визначають специфіку процесу навчання у медичних університетах: це впливає як на зміст (спеціальні програми, індивідуальні завдання), так і на дидактику (відбір форм і методів навчання).

Результати індивідуалізації навчання:

- усунення прогалин у знаннях та навичках;
- розвиток вищого рівня пізнавальної діяльності – у тому числі науково-дослідницькі навички, поглиблене освоєння окремих галузей медицини (наприклад, психологія, східна медицина);
- формування спеціалізованих лікарських компетенцій (мікропедіатрія, косметологія, ендоскопія, функціональна діагностика тощо);
- набуття досвіду командної роботи (операційна бригада, служба швидкої допомоги, науково-дослідні групи).

Попри переваги індивідуалізованих підходів, масова система навчання у медичних університетах України ускладнює реалізацію персоналізованого підходу до кожного студента. Це спонукає до пошуку різних моделей, які поєднують індивідуальний і груповий підхід у навчанні:

- індивідуально-диференційоване навчання, що поєднує персоналізований підхід і програмоване навчання;
- індивідуально-групове навчання – поєднання індивідуальної і колективної роботи;
- групове навчання, яке реалізує проблемний і індивідуальний підходи;
- цілком індивідуалізоване навчання під керівництвом викладача із застосуванням аудіовізуальних, електронних засобів і біологічних об'єктів з регулюванням ритму й змісту навчання.

Аналіз роботи багатьох кафедр медичних університетів України ліг в основу створення алгоритму планування і організації індивідуалізації освітньої діяльності студентів:

1. Розробка програми самостійної роботи з певної дисципліни, яка містить комплекс підходів, методик, форм і засобів для аудиторної та самостійної діяльності, враховуючи особливості кафедри.
2. Формування поетапного плану роботи кафедри щодо організації самостійної роботи студентів.
3. Створення інтегрованого календарного графіку для колективу кафедри та студентів, базуючись на попередніх планах.

Одним із перспективних напрямків індивідуалізації навчально-виховного процесу є глибока міждисциплінарна інтеграція (як вертикальна, так і горизонтальна) навчального матеріалу, а також

забезпечення спадкоємності викладання теоретичних і клінічних питань між кафедрами. Водночас лишається проблема невідповідності старої системи обліку викладацького часу і кредитно-модульної системи навчання. Посилення ролі самостійної роботи потребує переходу до інноваційних технологій, зміни структури занять і перерозподілу часу між аудиторними і позааудиторними формами.

Висновки. Індивідуалізація навчальної діяльності й оптимально організована самостійна робота здобувачів освіти активно стимулюють пізнавальну діяльність, покращують якість знань, забезпечують практичне застосування теоретичних положень, навчають самостійно отримувати й використовувати знання, оптимізують структуру занять і підвищують ефективність підготовки лікарів на основі компетентнісного підходу.

Література:

1. Тетик В. Індивідуалізація навчання у вищій школі в умовах цифровізації освітнього процесу. *Вісник науки та освіти*. 2025. № 10(40). С. 2390–2399. URL: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-10\(40\)-2390-2398](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-10(40)-2390-2398) (дата звернення: 31.01.2026).

2. Кобзар О. Б., Дітковський А. П., Дорошенко С. В., Єршов В. Ю., Радомська Н. Ю., Пархоменко М. В., Первак І. Л., Прокопець К. О., Хворостяна Т. Т. Дидактичні проблеми індивідуалізація вивчення клінічної топографічної анатомії і оперативної хірургії в сучасних умовах. *Експериментальна і клінічна медицина*. 2014. № 2 (63). С. 22–24.

3. Федорченко Ю. Особливості сучасних методів викладання у процесі підготовки здобувачів вищої медичної освіти. *Acta Paedagogica Volyniensis*. 2023. № 4. С. 101–105. URL: <https://doi.org/10.32782/apv/2023.4.16> (дата звернення: 31.01.2026).

4. Ревть А., Гриник І. Психолого-педагогічні засади роботи з обдарованою студентською молоддю. *Молодь і ринок*. 2021. № 3/189. С. 102–106. URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2021.234150> (дата звернення: 31.01.2026).

5. Абуватфа С. І. Х. Реалізація міжпредметних зв'язків при вивченні природничо-наукових дисциплін закладів вищої медичної освіти. *Art of Medicine*. 2020. С. 141–144. URL: <https://doi.org/10.21802/artm.2019.4.12.141> (дата звернення: 31.01.2026).

6. Носкова М., Полець М.-В. Використання програм моделювання для підвищення якості дистанційних занять. *Наукові інновації та передові технології*. 2024. № 6(34). С. 615–620. URL: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-6\(34\)-615-620](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-6(34)-615-620) (дата звернення: 31.01.2026).

7. Сарієнко В. Дидактична функція формування алгоритмічного мислення. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*. 2018. № 8 (1). С. 91–99. URL: [https://doi.org/10.31865/2414-9292.8\(1\).2018.153742](https://doi.org/10.31865/2414-9292.8(1).2018.153742) (дата звернення: 31.01.2026).